

25. maaliskuuta 2021

P9_TA(2021)0113

Kosovoa koskevat vuosien 2019 ja 2020 kertomukset**Euroopan parlamentin päätöslauselma 25. maaliskuuta 2021 Kosovoa koskevista komission vuosien 2019 ja 2020 kertomuksista (2019/2172(INI))**

(2021/C 494/13)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Kosovon välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen, joka tuli voimaan 1. huhtikuuta 2016,
- ottaa huomioon Kosovoa koskevan eurooppalaisen uudistusohjelman (ERA), joka käynnistettiin 11. marraskuuta 2016 Pristinassa sekä uudistusohjelman toisen vaiheen (ERA 2) käynnistämisen lokakuussa 2020,
- ottaa huomioon Kosovon kanssa tehdyn, osallistumista unionin ohjelmiin koskevan puitesopimuksen, joka tuli voimaan 1. elokuuta 2017,
- ottaa huomioon 19.–20. kesäkuuta 2003 Thessalonikissa pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen puheenjohtajan päätelmät,
- ottaa huomioon 17. toukokuuta 2018 Sofiassa pidetyn EU:n ja Länsi-Balkanin maiden huippukokouksen julkilausuman ja Sofian prioriteettiagendan,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston 10. kesäkuuta 1999 antaman päätöslauselman 1244, Kansainvälisen tuomioistuimen 22. heinäkuuta 2010 antaman neuvoo-antavan lausunnon Kosovon yksipuolisen itsenäisyysjulistuksen kansainvälisen oikeuden mukaisuudesta ja YK:n yleiskokouksen 9. syyskuuta 2010 antaman päätöslauselman 64/298, jossa pantiin merkille Kansainvälisen tuomioistuimen lausunnon sisältö ja pidettiin myönteisenä EU:n valmiutta helpottaa Serbian ja Kosovon välistä vuoropuhelua,
- ottaa huomioon 19. huhtikuuta 2013 tehdyn ensimmäisen sopimuksen Serbian ja Kosovon hallitusten välisten suhteiden normalisointia koskevista periaatteista ja 25. elokuuta 2015 tehdyt sopimukset sekä käynnissä olevan EU:n tukeman vuoropuhelun suhteiden normalisoimiseksi,
- ottaa huomioon 11. kesäkuuta 2020 tehdyn neuvoston päätöksen (YUTP) 2020/792 Kosovossa toteutettavasta Euroopan unionin oikeusvaltio-operaatiosta (EULEX Kosovo) hyväksytyn yhteisen toiminnan 2008/124/YUTP muuttamisesta, jolla jatkettiin operaation kestoa 14 päivään kesäkuuta 2021 saakka,
- ottaa huomioon YK:n väliaikaisen Kosovon-siviilioperaation (UNMIK) toimia koskevat YK:n pääsihteerin raportit, kuten viimeisin 31. maaliskuuta 2020 annettu raportti ja 7. helmikuuta 2018 annettu raportti KFOR-joukoista,
- ottaa huomioon 28. elokuuta 2014 käynnistetyn Berliinin prosessin,
- ottaa huomioon EU:n ja Kosovon parlamentaarisen vakautus- ja assosiaatiovaliokunnan yhteispuheenjohtajien Strasbourgissa 14. helmikuuta 2019 pidetyn parlamentaarisen vakautus- ja assosiaatiovaliokunnan kuudennen kokouksen jälkeen antaman yhteisen julkilausuman,
- ottaa huomioon 5. helmikuuta 2020 annetun komission tiedonannon liittymisprosessin tehostamisesta ja uskottavasta mahdollisuudesta unionin jäsenyyteen Länsi-Balkanin maille (COM(2020)0057),
- ottaa huomioon 5. kesäkuuta 2020 annetut neuvoston päätelmät yhteistyön tiivistämisestä Länsi-Balkanin kumppaneiden kanssa muuttoliikkeen ja turvallisuuden alalla,
- ottaa huomioon 29. toukokuuta 2019 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2019 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2019)0260) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Kosovo 2019 Report” (SWD(2019)0216),
- ottaa huomioon 6. lokakuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2020 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2020)0660) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Kosovo 2020 Report” (SWD(2020)0356),

25. maaliskuuta 2021

- ottaa huomioon 6. lokakuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Länsi-Balkanin talous- ja investointisuunnitelma” (COM(2020)0641) ja 6. lokakuuta 2020 päivätyn komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Guidelines for the Implementation of the Green Agenda for the Western Balkans” (SWD (2020)0223),
 - ottaa huomioon 8. huhtikuuta 2020 annetun komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen tiedonannon ”EU:n maailmanlaajuiset koronavirustoimet” (JOIN (2020)0011) ja 29. huhtikuuta 2020 annetun komission tiedonannon Länsi-Balkanin tukemisesta covid-19:n torjunnassa ja pandemian jälkeisessä elpymisessä (COM(2020)0315),
 - ottaa huomioon 21. huhtikuuta 2020 annetun komission arvion Kosovon talousuudistusohjelmasta 2020-2022 (SWD(2020)0065) sekä neuvoston 19. toukokuuta 2020 hyväksymät EU:n ja Länsi-Balkanin maiden ja Turkin välisen taloutta ja rahoitusta koskevan vuoropuhelun yhteiset päätelmät,
 - ottaa huomioon EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan loppuraportin Kosovossa 6. lokakuuta 2019 pidetyistä ennenaikaisista parlamenttivaaleista,
 - ottaa huomioon 4. toukokuuta 2016 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske (Kosovo) (COM(2016)0277), ja Euroopan parlamentin 28. maaliskuuta 2019 antaman lainsäädäntöpäätöslauselman, jossa se vahvisti ensimmäisen käsittelyn kantansa ⁽¹⁾, jossa se hyväksyi komission ehdotuksen,
 - ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa maasta,
 - ottaa huomioon neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle 19. kesäkuuta 2020 antamansa suosituksen Länsi-Balkanista vuoden 2020 huippukokouksen jälkeen ⁽²⁾,
 - ottaa huomioon Zagrebin julistuksen, joka hyväksyttiin 6. toukokuuta 2020 videokonferenssina pidetyssä EU:n ja Länsi-Balkanin maiden huippukokouksessa,
 - ottaa huomioon yhteisen julkilausuman, joka annettiin Euroopan parlamentin puhemiehen koolle kutsumassa ja Länsi-Balkanin maiden parlamenttien johtamassa Euroopan parlamentin ja edellä mainittujen maiden parlamenttien puhemiesten huippukokouksessa 28. tammikuuta 2020,
 - ottaa huomioon Berliinin prosessin yhteydessä 10. marraskuuta 2020 pidetyn EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokouksen,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,
 - ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A9-0031/2021),
- A. katsoo, että Kosovoa on muiden EU:n jäseneksi pyrkivien maiden tavoin arvioitava sen omien ansioiden perusteella, kun on kyse liittymisen edellyttämien arviointiperusteiden ja yhteisten arvojen täyttymisestä, täytäntöönpanosta ja noudattamisesta, ja että tarvittavien uudistusten laatu ja niihin sitoutuminen määrittävät liittymisaikataulun ja edistymisen;
- B. katsoo, että Kosovon on keskityttävä perustavalaatuisiin uudistuksiin, joilla korjataan rakenteellisia puutteita oikeusvaltioperiaatteen, perusoikeuksien, demokraattisten instituutioiden toiminnan ja julkishallinnon uudistuksen sekä taloudellisen kehityksen ja kilpailukyvyn aloilla;
- C. ottaa huomioon, että Kosovo kamppailee edelleen poliittisen epävakauden kanssa erityisesti 6. lokakuuta 2019 pidettyjen ennenaikaisen parlamenttivaalien jälkeen; ottaa huomioon, että Kurtin hallituksen kaatuminen toi esiin useita rakenteellisia ongelmia, kuten ulkopuolisten toimijoiden tarpeeton puuttuminen Kosovon hallituksen ja kansalliskokouksen työhön, perustuslakituomioistuimen riippumattomuus ja epäselvyys hallitusta koskevan äänestyksen laillisuudesta;

⁽¹⁾ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0319.

⁽²⁾ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0168.

25. maaliskuuta 2021

- D. ottaa huomioon, että transatlanttisten toimijoiden välinen koordinointi on viime aikoina ollut puutteellista ja että Yhdysvaltain tuleva hallinto tarjoaa uuden mahdollisuuden parempaan yhteistyöhön;
- E. ottaa huomioon, että Kosovo on yhä ainoa Länsi-Balkanin maa, jonka kansalaiset tarvitsevat viisumin matkustaakseen Schengen-alueelle, vaikka kaikki viisumivapauden edellytykset on täytetty vuodesta 2018 lähtien;
- F. ottaa huomioon, että Kosovon harmaa talous haittaa elinkelpoisen talouden yleistä kehitystä maassa;
- G. ottaa huomioon, että Kosovon on lisättävä ponnistelujaan korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi ja rakennettava vahvoja, johdonmukaisia ja riippumattomia instituutioita näiden ongelmien ratkaisemiseksi;
- H. ottaa huomioon, että entinen presidentti Hashim Thaçi erosi 5. marraskuuta 2020 vastatakseen syytteisiin sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan Haagissa toimivissa Kosovon erityisjaostoissa; ottaa huomioon, että Thaçin vastainen syyte vahvistettiin 30. marraskuuta 2020; ottaa huomioon, että Kosovon kansalliskokouksen puhemies Vjosa Osmani toimii Kosovon presidenttinä;
- I. ottaa huomioon, että Kosovo on edistynyt oikeudellisen kehyksensä mukauttamisessa EU:n säännöstöön mutta sen on lisättävä ponnistelujaan ja resurssiaan, jotta se voi panna uudet lait ja säännöt tehokkaasti täytäntöön sitoutuneemmalla ja vakavammalla tavalla kaikilla politiikan aloilla;
- J. ottaa huomioon, että Kosovon hallituksen mukaan 117 maata on tunnustanut Kosovon itsenäisyyden, mukaan lukien 22 EU:n 27 jäsenvaltiosta;
- K. ottaa huomioon, että covid-19-pandemia on ennennäkemätön taakka Kosovon terveys-, talous- ja sosiaaliturvajärjestelmille ja on selvästi osoittanut, että EU:n ja Länsi-Balkanin on jatkettava yhteisiin haasteisiin vastaamista yhdessä;
- L. ottaa huomioon, että EU on myöntänyt Länsi-Balkanin maille yli 3,3 miljardia euroa taloudellista tukea välittömän terveyskriisin ratkaisemiseksi ja covid-19-pandemian sosioekonomisten vaikutusten lieventämiseksi alueella;
- M. ottaa huomioon, että EU on Kosovon suurin tuen- ja avunantaja covid-19-pandemian taloudellisten ja sosiaalisten seurausten hillitsemisessä; ottaa huomioon, että Kosovo on saanut 5 miljoonaa euroa välitöntä terveydenhuoltoalalle myönnettävää tukea, 63 miljoonaa euroa tukea sosiaalista ja taloudellista elpymistä varten, 60 miljoonaa euroa avustusvaroja ja 100 miljoonaa euroa makrotaloudellista rahoitustukea;
- N. ottaa huomioon, että Länsi-Balkanin talous- ja investointisuunnitelma helpottaa elpymistä pitkällä aikavälillä covid-19-pandemian jälkeen ja tukee taloudellista kehitystä ja uudistuksia alueella;
- O. ottaa huomioon, että Kosovo sai tukea liittymistä valmistelevalta tukivälinedestä (IPA II), jonka suuntaa-antavat kokonaisuusmäärärahat vuosiksi 2014–2020 olivat 602,1 miljoonaa euroa, ja katsoo, että Kosovon on tältä osin parannettava edelleen vastaanottokykyään;
- P. ottaa huomioon, että EU:n sitoutuminen Länsi-Balkaniin ylittää sitoumukset kaikkiin muihin kumppaneihin ja osoittaa molemminpuolista strategista sitoutumista;

Sitoutuminen laajentumiseen

1. suhtautuu myönteisesti Kosovon jatkuvaan ja vahvaan sitoutumiseen edetä tiellä kohti EU-jäsenyyttä ja uudistusten nopeuttamiseen sekä Kosovon väestön voimakkaaseen tukeen Euroopan yhdentymiselle ja sen eurooppalaiseen identiteettiin;
2. pitää valitettavana, että ERA 1:n täytäntöönpanossa on edistytty rajoitetusti, mutta ottaa huomioon hallituksen sitoutumisen ERA 2:ssa edellytettyyn laajaan uudistusprosessiin; kehottaa Kosovon viranomaisia ottamaan vastuun prosessista, osoittamaan suurempaa poliittista tahtoa ja parantamaan hallinnollisia valmiuksia EU:hun liittyvien uudistusten täytäntöönpanon tehostamiseksi;
3. on huolissaan EU-yhdentymisestä vastaavan ministeriön lakkauttamisesta, ja kehottaa Kosovon hallitusta integroimaan ministeriön entiset rakenteet täysimääräisesti ja asianmukaisesti tavalla, joka vastaa pääministerin kanslian organisaatorakennetta koskevaa äskettäin hyväksyttyä asetusta, sekä varmistamaan, että uudelle rakenteelle annetaan asianmukainen toimivalta ja vastuu yhdentymisprosessin asianmukaisen koordinoinnin ja ohjauksen varmistamiseksi;

25. maaliskuuta 2021

4. on tyytyväinen 6. lokakuuta 2019 ja 14. helmikuuta 2021 pidettyjen ennen aikaisten parlamenttivaalien rauhanomaiseen ja asianmukaiseen kulkuun, mutta ilmaisee huolensa kilpailun, valinnanvapauden ja ilmaisunvapauden puutteesta Kosovon serbiyhteisössä sekä Kosovon ulkopuolella annettuihin ääniin liittyvistä ongelmista; korostaa, että on tärkeää puuttua kaikkiin EU:n vaalitarvikkailuvaltuuskunnan havaitsemiin puutteisiin ja suosituksiin; odottaa, että kaikki poliittiset voimat kunnioittavat demokraattista kulttuuria ja Kosovon kansalaisten tahtoa muodostaessaan uuden hallituksen ja valitessaan uuden presidentin;
5. katsoo, että Kosovo kamppailee edelleen vaalien jälkeisen poliittisen epävakauden parissa, ja kehottaa tässä yhteydessä kaikkia Kosovon poliittisia voimia uudistamaan poliittista järjestelmää perustuslaillisilla muutoksilla, jotta voidaan parantaa oikeusvarmuutta ja uusien hallitusten muodostamisprosessia;
6. suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio vahvistaa vuoden 2020 Kosovo-kertomuksessaan arvionsa Kosovon kyvystä hyötyä viisumivapausjärjestelmästä, ja kehottaa neuvostoa pikaisesti hyväksymään Kosovon kansalaisia koskevan viisumivapauden; muistuttaa tässä yhteydessä, että Kosovo täyttää edelleen kaikki viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman edellytykset, minkä komissio on johdonmukaisesti vahvistanut heinäkuusta 2018 lähtien;
7. pitää valitettavana, että neuvosto ei vielä vuonna 2020 onnistunut hyväksymään Kosovon viisumivapautta; katsoo, että viisumivapaus parantaa vakautta ja lähentää Kosovoa EU:hun helpottamalla matkustamista ja liiketoimintaa; toteaa, että Kosovon kansalaisten eristäminen vaikuttaa EU:n ohjelmien täytäntöönpanoon ja että neuvoston päätöksen puuttuminen estää Kosovon kansalaisia saamasta kipeästi kaivattuja mahdollisuuksia, mikä heikentää EU:n uskottavuutta ja saattaa vaikuttaa Serbian ja Kosovon väliseen vuoropuheluun;
8. kehottaa EU:n jäsenvaltioita osoittamaan jatkuvaa sitoutumista laajentumiseen ja tehostamaan laajentumista koskevaa tiedottamista EU:n kansalaisille; kehottaa komissiota ja EU:n Kosovon edustustoa tehostamaan toimiaan EU:n ja Kosovon tiiviimmän kumppanuuden roolin, edellytysten ja etujen esiin tuomiseksi;
9. suhtautuu myönteisesti Kosovon hallituksen päätökseen poistaa Serbiasta ja Bosnia ja Hertsegovinasta tuotavien tuotteiden tuontitullit, mikä mahdollisti EU:n tukeman vuoropuhelun uudelleen aloittamisen;
10. panee merkille Kosovon ja Serbian välisten talouden normalisointia koskevien sopimusten allekirjoittamisen Washingtonissa 4. syyskuuta 2020; pitää kuitenkin valitettavana tekstin määräyksiä, joiden mukaan Kosovon on lakattava pyrkimästä kansainvälisten järjestöjen jäseneksi; suhtautuu myönteisesti Yhdysvaltain uudistettuun sitoutumiseen, ja korostaa, että EU:n ja Yhdysvaltain on vahvistettava kumppanuuttaan ja koordinoitua Länsi-Balkanilla; korostaa, että transatlanttinen yhteistyö on tärkeä tekijä alueen vakauden kannalta, ja korostaa EU:n johtavaa roolia välittäjänä Kosovon ja Serbian suhteiden normalisointiprosessissa;
11. pitää valitettavana Kosovon Israelin suurlähetystön sijoittamista Jerusalemiin, mikä on vastoin Euroopan unionin kantaa kahden valtion ratkaisuun Israelin ja Palestiinan välisessä kiistassa;
12. tunnustaa KFOR-joukkojen ja osallistuvien valtioiden merkittävän panoksen turvallisen ja varman ympäristön ja kaikkien Kosovon kansalaisten vapaan liikkuvuuden ylläpitämisessä sekä Länsi-Balkanin euroatlanttisen yhdentymisen helpottamisessa;
13. kehottaa luomaan uusia mahdollisuuksia korkean tason poliittiselle ja toimintalinjoja koskevalle vuoropuhelulle Länsi-Balkanin maiden kanssa säännöllisten EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokousten ja tehostettujen ministeritason yhteyksien avulla; kehottaa sitouttamaan aktiivisesti Länsi-Balkanin maita ja ottamaan ne asianmukaisella tavalla mukaan Euroopan tulevaisuutta käsittelevään konferenssiin;

Demokratia ja oikeusvaltioperiaate

14. pitää myönteisenä, että on edistytty oikeusvaltiota koskevan oikeudellisen kehyksen mukauttamisessa, mukaan lukien tuomareiden ja syyttäjien kurinpidollista vastuuta koskeva laki ja sovittelua koskeva laki, ja että on otettu käyttöön sähköinen asianhallintajärjestelmä ja keskusrekisteritietokanta; pitää kuitenkin valitettavana täytäntöönpanon heikkoa tasoa;
15. kehottaa Kosovon viranomaisia tehostamaan toimiaan lakien täytäntöönpanemiseksi kansalaistensa hyväksi sekä varmistamaan eri avunantajien tukemien oikeusvaltio-ohjelmien paremman koordinoinnin, mukaan lukien koko oikeusvaltioalaa koskevan kokonaistarkastelun ja sitä seuraavan strategian kehittäminen;

25. maaliskuuta 2021

16. korostaa tarvetta tehostaa korruption torjuntaa ja ilmaisee vakavan huolensa Kosovon poliisin erityisen korruptiontorjuntaryhmän lakkauttamisesta; korostaa, että korruption tehokas torjunta edellyttää vahvaa poliittista tahtoa, ja kehottaa Kosovon viranomaisia osoittamaan päättäväisyyttä korruption torjunnassa kaikilla tasoilla;
17. kehottaa hallitusta perustamaan ja ylläpitämään vahvoja ja erikoistuneita yksiköitä, jotka torjuvat järjestäytyntä rikollisuutta ja korruptiota, ja kehottaa lopettamaan puoluepoliittisten etujen perusteella tehtävät muutokset lainvalvonnasta ja korruption torjunnasta vastaaviin instituutioihin;
18. kehottaa Kosovoa parantamaan varojen jäädyttämistä, menetetyksi tuomitsemista ja takaisinperintää koskevia sääntelytoimenpiteitä tapauksissa, jotka liittyvät korkean tason korruptiosta, järjestäytyneestä rikollisuudesta ja talousrikollisuudesta, rahanpesusta ja terrorismin rahoittamisesta langetettuihin lopullisiin tuomioihin, mukaan lukien tällaisista rikoksista syytettyihin virkamiehiin sovellettavat viraltapanot, ja varmistamaan, että lainvalvontaelinten ja syyttäjänviraston operatiivisiin toimiin ei puututa;
19. on huolissaan siitä, että riittävistä normatiivisista puitteista huolimatta Kosovon oikeusjärjestelmää heikentävät edelleen vastuuvollisuuden puutteet, avoimuuskysymykset ja poliittinen sekaantuminen; pitää valitettavana, että järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa ei ole saatu aikaan konkreettisia tuloksia, ja odottaa, että korkean tason korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden, myös ihmis- ja huumekaupan ja kyberrikollisuuden, tutkinta- ja syytetoimissa edistytään;
20. on tyytyväinen siihen, että Kosovon tuomarineuvosto on hyväksynyt toimenpiteitä, joilla rajoitetaan ulkopuolista puuttumista ja sopimatonta vaikuttamista oikeudenkäynneissä; pitää myös myönteisenä, että julkaistujen lopullisten tuomioistuinten tuomioiden määrä on kasvanut; katsoo, että tarvitaan lisätoimia, jotta voidaan varmistaa oikeuslaitoksen suurempi riippumattomuus ja politisoituneiden päätösten loppuminen ja lopettaa asiaton puuttuminen korkean profiilin tapauksiin;
21. kehottaa Kosovoa varmistamaan, että poliittisten puolueiden rahoitusta koskevat rahoitus- ja tilintarkastuskertomukset ovat johdonmukaisesti saatavilla ja että tarvittaessa sovelletaan pakotteita; panee myös merkille tarpeen parantaa julkisten yritysten taloudellista valvontaa ja vastuuvollisuutta; pitää tässä yhteydessä myönteisenä ehdotusta uudeksi poliittisten puolueiden rahoitusta koskevaksi laiksi, ja kannustaa Kosovon kansalliskokousta hyväksymään poliittisten puolueiden rahoitusta sääntelevän oikeudellisen kehyksen Venetsian komission suositusten mukaisesti;
22. muistuttaa, että julkishallinnon ja julkisten yritysten korkean tason päätöksentekotehtäviin tehtävät valinnat ja nimitykset ovat edelleen erittäin huolestuttavia, ja toteaa, että nimitykset tällaisiin tehtäviin on tehtävä ansioihin pohjautuvan, oikeudenmukaisen ja kilpailun perustuvan prosessin pohjalta; antaa tunnustusta Kosovon hallituksen pyrkimyksille valvoa tätä prosessia allekirjoittamalla yhteisymmärryspöytäkirjat Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa; vaatii jälleen pyrkimistä ja selkeää poliittista sitoutumista julkishallinnon uudistukseen, joka voidaan saavuttaa edistämällä asiaa koskevan lainsäädännön täytäntöönpanoa;
23. pitää myönteisenä, että kansalliskokouksen työskentelyn organisointia ja täysistuntojen hallinnointia on parannettu työjärjestyksen pohjalta; pitää kuitenkin valitettavana, että parlamentti ei useinkaan ole päätösvaltainen ja että parlamentin työskentelyssä on viivästyksiä, mikä on ollut erityisen haitallista pandemiaan liittyvän hätäapupaketin hyväksymisprosessissa;
24. pitää valitettavana, että Kosovon parlamentti ei kyennyt hyväksymään toista talouden elvytyspakettia ensi yrittämällä, korostaa poliittisen vakauden merkitystä ja kehottaa parlamenttia ja hallitusta toimimaan yhdessä rakentavan ilmapiirin hengessä ja noudattamaan parhaita parlamentaarisia käytäntöjä;
25. antaa tunnustusta Kosovon toimille radikalisoitumisen, terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjumiseksi, mukaan lukien vierastaistelijoiden maastapoistumisen estäminen; korostaa, että tarvitaan lisätoimia terrorismin rahoituksen torjumista sekä vierastaistelijoiden yhteiskuntaan palauttamista ja sopeuttamista varten;
26. vaatii aktiivista alueellista yhteistyötä sekä parempaa koordinaatiota ja tietojenvaihtoa Kosovon tasavallan sekä EU:n ja sen jäsenvaltioiden turvallisuuspalvelujen välillä mahdollisen terroritoiminnan torjumiseksi; kehottaa Kosovoa torjumaan verkossa tapahtuvaa radikalisoitumista ja ulkopuolisten ääriliikkeiden vaikutuksia, ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita avustamaan Kosovoa tässä tärkeässä pyrkimyksessä;
27. on huolissaan kolmansien maiden pyrkimyksistä tukea radikalisoitumista erityisesti nuorten keskuudessa usein rahoittamalla tai tarjoamalla merkittäviä resursseja esimerkiksi Kosovossa toimiville oppilaitoksille, jotka voivat toimia radikalisoitumisen kasvupaikkana, ja siitä, että nykyisellä covid-19-tilanteella voi olla haitallisia vaikutuksia radikalismista luopumispyrkimykseen taloudellisen tilanteen heiketessä;

25. maaliskuuta 2021

28. panee tyytyväisenä merkille Kosovon poliisin ja Europolin välisen yhteistyöjärjestelyn, joka muodostaa perustan tehostetulle yhteistyölle terrorismin ja ääriliikkeiden sekä kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa, ja kehottaa panemaan sen täytäntöön mahdollisimman pian;
29. toteaa, että tuoreiden arvioiden mukaan Kosovon kansalaisten hallussa on noin 250 000 laitonta asetta; ilmaisee syvän huolensa tästä hälyttävästä tilanteesta, joka vaikuttaa kielteisesti yleiseen turvallisuuteen; kehottaa Kosovon viranomaisia tehostamaan toimiaan tämän ongelman ratkaisemiseksi ja käynnistämään tehokkaan ohjelman näiden aseiden takavarikoimiseksi tai vapaaehtoiseksi luovuttamiseksi poliisille;
30. antaa Kosovolle tunnustusta sen jatkuvasta ja rakentavasta yhteistyöstä muuttoliikkeen alalla ja Kosovon kansalaisten turvapaikkahakemusten ja takaisinottojen määrän jatkuvasta vähentämisestä sekä Kosovon viranomaisten hyvästä yhteistyöstä takaisinotossa;
31. panee tyytyväisenä merkille ulkomaalaisten kotouttamista koskevan asetuksen hyväksymisen ja kehottaa panemaan sen täysimääräisesti täytäntöön; korostaa, että lisätoimia tarvitaan riittävien hallinnollisten ja lainvalvontavalmiuksien varmistamiseksi, jotta voidaan vastata muuttoliikkeen asettamiin haasteisiin ja torjua ihmissalakuljetusta;
32. toistaa tukevana täysin Kosovon erityisjaostojen ja erikoissyyttäjänviraston työtä, sillä ne ovat tärkeä osoitus Kosovon sitoutumisesta oikeusvaltioon ja niiden työ on myös Kosovon edun mukaista; korostaa, että on tärkeää, että erityisjaostot voivat jatkaa työtään riippumattomasti ilman ulkopuolisten puuttumista asiaan; pitää tervetulleena Kosovon erityisjaostojen toimikauden jatkamista ja niiden työtä Haagissa;
33. suhtautuu myönteisesti EULEX-operaation toimeksiannon jatkamiseen ja pyytää Kosovoa toimimaan täydessä yhteistyössä EULEXin sekä erityisjaostojen ja erikoissyyttäjänviraston kanssa vilpittömässä mielessä; pitää valitettavana, että EULEXin toimeksiantoa on pyritty heikentämään; kehottaa jälleen EULEXia lisäämään tehokkuuttaan ja noudattamaan korkeimpia avoimuusvaatimuksia ja nollatoleranssia korruptioon;
34. pitää myönteisenä, että on hyväksytty laki oikeudesta tutustua julkisiin asiakirjoihin; suosittelee lisätoimia julkisten menojen avoimuuden lisäämiseksi ja niiden seurannan parantamiseksi muun muassa parantamalla julkisten hankintojen järjestelmää;
35. on tyytyväinen kyberturvallisuusvalmiuksien kehittämiseksi toteutettuihin toimiin ja erityisesti ensimmäisen kansallisen kyberturvallisuusstrategian hyväksymiseen; katsoo, että on ratkaisevan tärkeää pitää yllä tätä vauhtia, jotta mahdollistetaan alan lainsäädäntöaloitteiden täysimääräinen täytäntöönpano ja voidaan puuttua tieto- ja viestintätekniikan ja kyberturvallisuuden alan ammattitaitoisten työntekijöiden puutteeseen;

Perusvapauksien ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen

36. panee merkille, että Kosovon oikeudellinen ja institutionaalinen kehys takaa yleisesti ottaen ihmisoikeuksien, vähemmistöjen ja perusoikeuksien suojelun; korostaa, että sen täytäntöönpanossa on edelleen haasteita, jotka liittyvät erityisesti kielellisiin oikeuksiin, monikieliset lähetykset mukaan lukien, joiden puute vaikuttaa vähemmistöyhteisöjen tiedonsaantiin ja jotka ovat olleet erityisen haitallisia covid-19-pandemian aikana;
37. kehottaa Kosovoa tarjoamaan tasa-arvoista ja syrjimätöntä valtion koulutusta vähemmistökielellä ja varmistamaan oikeuden tutustua virallisiin asiakirjoihin kaikilla virallisilla kielillä kaikkialla Kosovossa sekä turvaamaan yhtäläiset mahdollisuudet, riittävän edustuksen politiikassa sekä mahdollisuuden kääntyä julkishallinnon ja oikeuslaitoksen puoleen;
38. vaatii vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden, kuten romanien, aškaalien, ”egyptiläisten”, serbien, bosniakkien, turkkilaisten ja goranien sekä vammaisten ja siirtymään joutuneiden henkilöiden henkilöiden parempaa suojelua ja osallistamista tarjoamalla heille asianmukaista terveydenhuoltoa ja sosiaalista suojelua erityisesti covid-19-pandemian aikana ja ottaen huomioon sen sosioekonomiset seuraukset;
39. vaatii voimakkaampia toimia syrjinnän ja romanivastaisuuden torjumiseksi; on erityisen huolissaan romanien, aškaalien ja ”egyptiläisten” yhteisöjen sosiaalisesta syrjinnästä, heidän jäämisestään poliittisen ja sosiaalisen päätöksenteon ulkopuolelle sekä jatkuvasti puutteellisista resursseista, työllistymismahdollisuuksista, oikeussuojasta, julkisista palveluista, asumisesta, terveydenhuollosta, viemäröintijärjestelmistä ja juoksevasta vedestä;
40. panee pahoitellen merkille, että kansalliskokous ei ole vielä käsitellyt vetoomusta, jonka on esittänyt lähes 500 henkilöä, jotka historiallisesti identifioituvat bulgarialaisiksi, ja joka rekisteröitiin Kosovon kansalliskokouksessa toukokuussa 2018; korostaa, että ”bulgarialaisten” luokka on lisättävä Kosovon toiseen kansalliseen väestölaskentaan, joka on määrä pitää vuonna 2021;

25. maaliskuuta 2021

41. panee merkille, että yleisradioyhtiön rahoituksellista ja toimituksellista vapautta ei ole varmistettu; toistaa, että on taattava tiedotusvälineiden avoimuus, mukaan lukien tiedotusvälineiden omistajuus, sekä tiedotusvälineiden riippumattomuus, jotta varmistetaan, että tiedotusvälineisiin ei kohdistu poliittista vaikuttamista; vaatii nimittämään nopeasti informaatiosta ja yksityisyydestä vastaavan viraston johtajan;
42. korostaa tarvetta tehostaa toimittajiin kohdistuvien uhkausten ja hyökkäysten torjuntaa ja lopettaa näiden rikosten rankaisemattomuus; toteaa, että näistä haasteista huolimatta sananvapaus on kirjattu Kosovon perustuslakiin ja että mediaympäristö on moniarvoinen ja vilkas;
43. kannustaa perustamaan monikansallisen ja monikielisen julkisen yleisradioyhtiön, joka yhdistäisi ihmisiä ja edistäisi rauhaa ja sovintoa Kaakkois-Euroopan valtioiden välillä ARTE-kanavan esimerkin mukaisesti;
44. pitää valitettavana, että ilmenee yhä enemmän SLAPP-tapauksia (Strategic Litigation Against Public Participation), joita käytetään toimittajien ja kansalaisten uhkailemiseen ja syytteiden nostamiseen näiden vaientamiseksi ja julkisen keskustelun tukahduttamiseksi;
45. suhtautuu myönteisesti väärinkäytösten paljastajien suojelua koskevan lain hyväksymiseen ja kannustaa hyväksymään kaiken sen tehokkaan ja tuloksellisen täytäntöönpanon edellyttämän lisälainsäädännön; vaatii tässä yhteydessä nimittämään nopeasti informaatiosta ja yksityisyydestä vastaavan viraston johtajan;
46. on huolissaan disinformaatiokampanjoista, joiden tarkoituksena on heikentää Kosovon valtion legitimiyyttä; kehottaa vahvistamaan EU:n yhteistyötä Kosovon kanssa, jotta voidaan puuttua disinformaatioon ja hybridiuhkiin, joilla pyritään heikentämään alueen Eurooppa-perspektiiviä, ja torjumaan alueellisia disinformaatiokampanjoita myös korostamalla strategisemmin EU:n merkitystä alueen kansalaisille;
47. muistuttaa tiedotusvälineiden vapauden puutteiden vahvasta yhteydestä paikallisten ja ulkomaisten toimijoiden mahdollisuuksiin manipuloida tietoja ja levittää disinformaatiota; kehottaa komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa tekemään tiivistä yhteistyötä näiden yhteyksien ja päällekkäisten haasteiden osalta sekä edistämään disinformaatiota koskevan Balkanin osaamiskeskuksen perustamista;
48. on tyytyväinen Kosovon tasavallan kansalliskokouksen 25. syyskuuta 2020 tekemään yksimieliseen päätökseen panna suoraan täytäntöön Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin yleissopimus); odottaa Kosovon hallituksen ryhtyvän ripeästi panemaan täytäntöön yleissopimuksen sisältöä ja tarjoamaan tätä varten tarvittavat resurssit ja infrastruktuurin;
49. suhtautuu myönteisesti sukupuolten tasa-arvoa koskevan Kosovon ohjelman hyväksymiseen sekä Women's Caucus -organisaation työhön Kosovon kansalliskokouksessa; kehottaa Kosovon viranomaisia lisäämään toimiaan sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja naisten taloudellisen aseman vahvistamiseksi muun muassa asettamalla etusijalle sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen ja lisäämällä yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan, myös naisjärjestöjen, kanssa ja luomalla ympäristön, joka edistää naisten parempaa edustusta päätöksentekoaikavälissä, sekä varmistamalla, että koulujen oppikirjoissa ei vahvisteta stereotyyppioita ja syrjintää; vaatii tässä yhteydessä naisten osallistumista Serbian ja Kosovon välisestä vuoropuhelusta vastaavaan neuvotteluryhmään; vaatii myös, että EU tukee tätä hanketta ja näitä pyrkimyksiä noudattamalla itse edellä mainittuja suosituksia;
50. on huolissaan työvoimaan kuulumattomien naisten osuudesta, joka johtuu muun muassa jatkuvasta sukupuoleen perustuvasta syrjinnästä työmarkkinoilla, ja kehottaa Kosovon viranomaisia parantamaan naisten osallistumista työmarkkinoille; kehottaa Kosovoa mukauttamaan uutta työlainsäädäntöä myös lomien sääntelemiseksi, jotta vältetään sukupuoleen perustuva syrjintä äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaaseen liittyvissä oikeuksissa;
51. toistaa huolensa lähisuuhdeväkivallan ja sukupuoleen perustuvan väkivallan laajuudesta; suhtautuu myönteisesti rikoslain tarkistuksiin tältä osin sekä EULEXin raportissa havaittuihin parannuksiin, jotka liittyvät siihen, miten Kosovon poliisi käsittelee seksuaalista väkivaltaa koskevia tapauksia; panee kuitenkin merkille, että edelleen huolestuttavia piirteitä ovat syytteenpanon ja ankarien rangaistusten puute, syyllisten rankaisemattomuus, riittämättömät seurantajärjestelmät ja tapaustietokannat, riittävien resurssien ja uhreille tarkoitettujen palvelujen puute (ensikodit, lääkärintarkastuskeskukset, traumatuki, neuvonta) sekä koulutuksen ja vakiintuneiden käsittelykäytäntöjen puutteet koko oikeusjärjestelmässä;

25. maaliskuuta 2021

52. korostaa, että covid-19-pandemialla on ollut haitallinen vaikutus naisiin ja vähemmistöihin, koska se on syventänyt eriarvoisuutta ja pahentanut nykyisiä ongelmia, kuten lisääntynyttä perheväkivaltaa, ja kehottaa Kosovon hallitusta ja viranomaisia ottamaan nämä kysymykset huomioon vastatessaan pandemiaan;

53. ottaa huomioon lastensuojelulain hyväksymisen merkittävänä askeleena lasten oikeuksien suojelussa Kosovossa; korostaa lapsiin kohdistuvan väkivallan torjunnan merkitystä; korostaa, että sen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi tarvitaan riittävästi taloudellisia resursseja ja henkilöresursseja; toteaa, että on erityisen tärkeää puuttua lapsi- ja pakkoavioliittojen jatkuvaan ongelmaan erityisesti romanien, aškaalien ja ”egyptiläisten” yhteisöissä ottamalla käyttöön avioliiton alaikäraja ja varmistamalla, että lainvalvonta- ja oikeuslaitokset toteuttavat asianmukaisia toimia ja raportoivat niistä;

54. pitää myönteisenä edistymistä hlbt-henkilöiden oikeuksien suojelussa lainsäädännön ja politiikan tasolla; toteaa kuitenkin, että nykyinen syrjinnän vastainen kehys on pantava täysimääräisesti täytäntöön, ja kehottaa tutkimaan asianmukaisesti hlbt-henkilöihin kohdistuneet viharikokset; kehottaa hallitusta sisällyttämään samaa sukupuolta olevien väliset kumppanuudet lainsäädäntöön, kuten maan perustuslaissa taataan;

55. antaa tunnustusta Kosovon viranomaisten jatkuville pyrkimyksille parantaa kansalaisyhteiskunnan valmiuksia osallistua mielekkäällä tavalla politiikan kehittämiseen; kehottaa edelleen parantamaan hallituksen ja kansalaisyhteiskunnan välistä yhteistyötä ja lisäämään kansalaisyhteiskunnan osallistumista päätöksentekoon; toistaa, että kansalaisyhteiskunnan julkisen rahoitus edellyttää parempaa vastuunalaisuutta ja avoimuutta;

56. on huolestunut kansainvälisten avunantajien koordinoinnin puutteellisuudesta, johon useat maassa toimivat järjestöt ovat viitanneet; kehottaa Kosovon hallitusta ryhtymään toimiin, jotta vältetään toimien toteuttaminen kahteen kertaan ja tarpeettomat päällekkäisyydet, ja hallinnoimaan tehokkaammin suhteitaan kansainvälisiin avunantajiin;

57. antaa tunnustusta tehtävänsä jättävän oikeusasiamiehen työlle ihmisoikeuskulttuurin edistämisessä, ja panee tyytyväisenä merkille, että Kosovon viranomaiset ovat panneet täytäntöön yhä enemmän hänen suosituksiaan, joilla edistetään tehokkaasti muun muassa kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun ehkäisemistä;

Sovinto ja hyvät naapuruussuhteet

58. suhtautuu myönteisesti Kosovon pyrkimykseen ylläpitää rakentavia naapuruussuhteita koko alueella ja mukautua ennakoivasti EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan (YUTP); suhtautuu myönteisesti Kosovon jatkuvaan sitoutumiseen alueellisiin aloitteisiin ja kehottaa panemaan täytäntöön velvoitteet erilaisissa alueellisissa puitteissa, jotka edistävät yhteisiä alueellisia markkinoita;

59. korostaa, että Serbian ja Kosovon suhteiden normalisointi on ensisijainen painopiste ja molempien maiden EU-jäsenyyden ennakoedellytys ja että se olisi myös olennaisen tärkeää vakauden ja vaurauden varmistamiseksi koko alueella; antaa tunnustusta molempien osapuolten vahvistuneelle sitoutumiselle EU:n mahdollistamaan vuoropuheluun, ja kehottaa osallistumaan aktiivisesti ja rakentavasti tähän EU:n erityisedustajan johtamaan vuoropuheluun, jolla pyritään kattavaan, kestäväan ja oikeudellisesti sitovaan sopimukseen kansainvälisen oikeuden mukaisesti;

60. kehottaa jälleen etenemään kaikkien jo tehtyjen sopimusten täysimääräisessä täytäntöönpanossa vilpittömässä mielessä ja oikea-aikaisesti, mukaan luettuna serbienemmistöisten kuntien yhdistyksen/yhteisön perustaminen viipymättä; kehottaa EUH:ta perustamaan mekanismin, jolla seurataan ja valvotaan kaikkien tähän mennessä tehtyjen sopimusten täytäntöönpanoa ja raportoimaan tilanteesta säännöllisesti Euroopan parlamentille; toistaa tässä yhteydessä täyden tukensa Serbian ja Kosovon vuoropuhelua varten nimitetylle EU:n erityisedustajalle Miroslav Lajčákille;

61. vaatii Serbian ja Kosovon hallituksia pidättymään kaikista toimista, jotka voisivat heikentää osapuolten välistä luottamusta ja vaarantaa vuoropuhelun rakentavan jatkamisen; toistaa pitävänsä tärkeänä sekä Kosovon että Serbian monietnistä luonnetta ja sitä, että etnisesti homogeenisten valtioiden ei pitäisi olla tavoitteena alueella;

25. maaliskuuta 2021

62. kehottaa Kosovoa ratkaisemaan vuoropuheluun liittyvät nykyiset sisäiset ongelmat, perustamaan erityisen neuvotteluryhmän sekä käynnistämään yhteisen neuvottelufoorumin ja vuoropuhelun hallitsevan koalition ja oppositio-puolueiden välillä; korostaa, että Serbian ja Kosovon välisen vuoropuhelun on oltava avointa ja läpinäkyvää ja että siitä vastuussa olevien virkamiesten olisi säännöllisesti kuultava Kosovon kansalliskokousta vuoropuhelun etenemisestä; kehottaa hallitusta tiedottamaan vuoropuhelun tuloksista paremmin Kosovon kansalaisille;
63. panee merkille, että viisi jäsenvaltiota ei ole vielä tunnustanut Kosovoa, ja toistaa kehotuksensa tehdä niin ja vahvistaa unionin uskottavaa sitoutumista laajentumisprosessiin; korostaa, että Kosovon itsenäisyys on peruuttamaton ja että tunnustaminen edistäisi Kosovon ja Serbian suhteiden normalisointia, vahvistaisi ja lujittaisi alueen vakautta ja helpottaisi molempien valtioiden yhdentymistä EU:hun;
64. on tyytyväinen siihen, että Israel on äskettäin tunnustanut Kosovon itsenäisyyden Washingtonissa allekirjoitettujen sopimusten puitteissa, mutta tuomitsee sen, että Serbia toteuttaa Kosovon tunnustamisen vastaista kampanjaa, joka on johtanut siihen, että useat maat ovat peruneet tunnustuksensa;
65. kiittää Kosovon ja Serbian hyvää alueellista yhteistyötä covid-19-pandemian leviämisen torjunnassa, mukaan luettuina Pohjois- ja Etelä-Mitrovican kaupunginjohtajien yhteistyö ja terveysministerien välinen viestintä;
66. pitää valitettavana, että Mitrovican siltaa ei ole vielä avattu kaikelle liikenteelle kunnostustöiden loppuunsaattamisesta huolimatta; kehottaa Serbian ja Kosovon viranomaisia edistämään ihmisten välisiä yhteyksiä paikallisyhteisöjen välillä, jotta vuoropuhelu vahvistuisi myös muulla kuin hallitusten tasolla; kehottaa komissiota, EUH:ta ja neuvostoa tukemaan pääministeriä ja hänen tiimiään Kosovon serbien kanssa käytävässä sisäisessä sovintovuoropuhelussa, joka tarjoaa konkreettisia turvallisuustakeita ja mahdollisuuksia sosioekonomiseen yhdentymiseen;
67. toteaa, että viisumivapaa matkustaminen Bosnia ja Hertsegovinan ja Kosovon välillä on alueellisen yhteistyön laajentamisen välttämätön edellytys;
68. suhtautuu myönteisesti komission pyrkimykseen investoida strategisemmin Länsi-Balkaniin erityisen talous- ja investointiohjelman avulla; panee merkille tämän talous- ja investointisuunnitelman merkityksen kestävien yhteyksien, inhimillisen pääoman, kilpailukyvyyn ja osallistavan kasvun tukemisessa sekä alueellisen ja rajat ylittävän yhteistyön vahvistamisessa; korostaa, että kaikkien investointien on oltava sopusoinnussa Pariisin sopimuksen ja EU:n hiilestä irtautumista koskevien tavoitteiden kanssa;
69. vahvistaa tukensa entisen Jugoslavian alueella tehtyjä sotarikoksia ja muita vakavia ihmisoikeusrikkomuksia käsittelevän alueellisen totuuskomission perustamista koskevalle aloitteelle; korostaa alueellisen nuorisovaltuusto-yhteistyöjärjestön (Regional Youth Cooperation Office, RYCO) tekemän työn merkitystä ja suhtautuu myönteisesti Kosovon aktiiviseen osallistumiseen; muistuttaa tarpeesta tavoittaa pohjoisten kuntien nuoret ja integroida heidät maan sosioekonomisiin rakenteisiin;
70. kehottaa tehostamaan toimia kadonneiden henkilöiden perheenjäsenten pyyntöjen käsittelemiseksi, sota-ajan arkistojen avaamiseksi ja tietojen paljastamiseksi henkilöistä, jotka on edelleen merkitty kadonneiksi vuosien 1998–99 Kosovon sodassa; kehottaa panemaan täytäntöön Kosovon syyttäjäneuvoston sotarikoksia koskevan strategian, jota poliittiset kysymykset, resurssien puute sekä kansainvälisen ja alueellisen yhteistyön puute edelleen vakavasti haittaavat;
71. korostaa, että on tärkeää saada tietoa hautapaikoista sekä tutkia ja tuomita kaikki sotarikokset, jotta uhreille voidaan tarjota oikeutta; kehottaa Serbiaa tutkimaan kolmen tähän mennessä esiin nostetun ruumiin jäänteet, jotka on löydetty marraskuussa 2020 Kosovon rajan lähellä Raskan kunnassa sijaitsevasta Kizevakin kylästä löydetystä joukkohaudasta ja joiden uskotaan kuuluvan Kosovon albaaneille;
72. antaa Kosovolle tunnustusta uskonnollisten yhteisöjen rauhanomaisesta rinnakkaiselosta ja korostaa, että on tärkeää suojella edelleen kaikkien uskonnollisten yhteisöjen kulttuuriperintöä ja omistusoikeuksia; kannustaa Kosovon viranomaisia käyttämään kulttuuriperintöä keinona saattaa eri yhteisöt yhteen ja tuomaan voimakkaammin esiin maan moniethnistä kulttuurista ja uskonnollista perintöä;
73. on huolissaan voimistuvasta yksikielisyyssuuntauksesta ja siitä, että erityisesti nuoret eivät ymmärrä Kosovon yhteisöjen eri kieliä; korostaa siksi tarvetta oppia toisten kieliä, ottaa käyttöön vuorovaikutusfoorumia, mukauttaa koulutusjärjestelmää ja puuttua vähemmistöyhteisöjen aliedustukseen julkishallinnossa;

25. maaliskuuta 2021

74. korostaa, että Kosovon pitkän aikavälin vakaus ja vauraus riippuvat edelleen Kosovon albaanien ja Kosovon serbien välisten suhteiden kehittämistä ja että kaikki poliittiset voimat ovat vastuussa suvaitsevaisuuteen, osallisuuteen sekä keskinäiseen ymmärrykseen ja kunnioitukseen perustuvan poliittisen kulttuurin ylläpitämisestä ja tukemisesta;

Talous

75. toteaa, että Kosovon laajan epävirallisen talouden torjunta edellyttää vahvaa poliittista tukea, tehokasta täytäntöönpanoa ja tiivistä seurantaa, sillä se muodostaa vakavan esteen Kosovon yksityisen sektorin kehitykselle ja vaikuttaa valtion kykyyn tarjota laadukkaita julkisia palveluja;

76. kehottaa Kosovon viranomaisia ja komissiota tukemaan edelleen pk-yrityksiä elinkelpoisen Kosovon talouden kehittämiseksi;

77. korostaa tarvetta panna pikaisesti täytäntöön aktiivista työmarkkinapolitiikkaa heikossa asemassa olevien ryhmien työllisyyden lisäämiseksi, mukaan lukien ammattitaidon parantaminen, ammatillinen koulutus ja työssä oppiminen; korostaa, että koulutusjärjestelmää olisi uudistettava, jotta se vastaisi työmarkkinoiden ja markkinoiden tarpeita, ja kehottaa ottamaan vähemmistöryhmiin kuuluvat henkilöt mukaan työllisyystoimenpiteiden suunnitteluun ja täytäntöönpanoon; toistaa, että on tärkeää luoda uusia mahdollisuuksia nuorille ja naisille;

78. on erittäin huolissaan korkean osaamistason työntekijöiden laajamittaisesta maastamuutosta Kosovosta ja kehottaa ottamaan käyttöön kattavia sosioekonomisia toimenpiteitä väestön vähenemisen torjumiseksi; kehottaa komissiota ja Länsi-Balkanin maita kehittämään alueellisen strategian, jossa puututaan sitkeään nuorisotyöttömyyteen torjumalla koulutusjärjestelmän ja työmarkkinoiden välistä osaamisen kohtaanto-ongelmaa, parantamalla opetuksen laatua ja varmistamalla aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden ja ammattikoulutusjärjestelmien riittävä rahoitus sekä asianmukaiset lastenhoito- ja esikouluopetuspalvelut;

79. vaatii parantamaan koulutusta ja koulutuksen laatua huomattavasti; kehottaa Kosovoa pyrkimään edelleen edistymään koulujen uudistamisessa, tarjoamaan tarvittavat oppimateriaalit ja oikeat fyysiset olosuhteet kaikille oppilaille ja puuttumaan erityisesti ongelmiin, jotka liittyvät koulutukseen pääsyyn nykyisen pandemian aikana;

80. suhtautuu myönteisesti Kosovon osallistumiseen ”mini-Schengen-aluetta” koskevaan aloitteeseen, jotta voidaan kehittää hyviä naapurussuhteita ja tarjota Kosovon kansalaisille ja yrityksille uusia mahdollisuuksia;

81. pitää tervetulleena, että Kosovo voi myös hyötyä EU:n digitaalisista sisämarkkinoista, ja korostaa tarvetta investoida digitalisointiin keinona parantaa kansalaisten palveluja, minimoida digitaalinen kuilu ja varmistaa yhdenvertainen pääsy internetiin myös heikoimmassa asemassa oleville ryhmille ja maaseutualueille; panee merkille digitalisoinnin suuret mahdollisuudet Kosovon talouden kehittämisen kannalta;

82. suhtautuu myönteisesti huhtikuussa 2019 allekirjoitetun uuden alueellisen verkkovierailusopimuksen voimaantuloon, sillä se on selkeä esimerkki siitä, miten alueellinen yhteistyö voi tuoda konkreettisia etuja alueen kansalaisille ja yrityksille;

83. panee merkille, että pandemia koettelee terveydenhuoltojärjestelmää; kehottaa Kosovoa vahvistamaan terveydenhuoltoalaa, jotta kaikille kansalaisille voidaan tarjota asianmukaisia ja helposti saatavilla olevia perusterveydenhuolto- ja palveluja, erityisesti tarveperusteisten sosiaalietuuksien avulla ryhmille, joihin covid-19-kriisi on vaikuttanut eniten; panee merkille, että suuri määrä terveydenhuollon ammattilaisia on lähtenyt Kosovosta, mikä pahentaa entisestään terveydenhuollon ammattilaisten puutetta ja vaikuttaa haitallisesti terveydenhuoltojärjestelmään;

84. toteaa, että covid-19-pandemia on pahentanut rakenteellisia heikkouksia erityisesti siksi, että talouden elpymistä koskevan lain hyväksyminen on viivästynyt, ja kehottaa Kosovon viranomaisia toteuttamaan tehokkaita rakenneuudistuksia, joilla lievennetään pandemian vaikutuksia ja nopeutetaan kriisin jälkeistä talouden elpymistä muun muassa puuttamalla julkisen sairausvakuutuksen puutteeseen sekä presidentin ja pääministerin väliseen toimivallanjakoon pandemian käsittelyssä, mikä kävi ilmi, kun julistettiin hätätila mahdollistamaan koko maan kattavat sulkutoimet;

85. muistuttaa, että EU on nopeasti mobilisoinut Länsi-Balkanin maille välitöntä tukea covid-19-pandemiasta aiheutuvan terveyshätätilanteen torjumiseksi ja alueen sosioekonomisen elpymisen edistämiseksi; panee merkille, että Kosovolle on hyväksytty yli 138 miljoonaa euroa ohjelmien IPA 2019 ja IPA 2020 kautta annettavaa apua, josta 50 miljoonaa euroa on kohdennettu uudelleen meneillään olevan covid-19-kriisin sosiaalisten ja taloudellisten seurausten korjaamiseen lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä;

86. korostaa eurooppalaisen solidaarisuuden merkitystä ja kehottaa komissiota tukemaan edelleen Kosovoa ja muita Länsi-Balkanin valtioita niiden pyrkimyksissä hillitä pandemiaa; kehottaa komissiota ja neuvostoa sisällyttämään Kosovon EU:n yhteisiin rokotehankintoihin ja kohdentamaan riittävän määrän covid-19-rokotteita kaikkien Länsi-Balkanin maiden kansalaisille;

87. vaatii parantamaan veronkantoa ja julkisten yritysten valvontaa; antaa tunnustusta verovelan vähentämisen alustavalle edistymiselle; korostaa, että tarvitaan lisätoimia verotulojen lisäämiseksi vähentämällä epävirallista taloutta ja tehostamalla verotulojen keräämistä, mikä voisi turvata lisärahoituksen painopistealoille, kuten koulutukselle ja terveydenhuollolle;

Ympäristö, energia ja liikenne

88. kehottaa viranomaisia varmistamaan, että ne noudattavat ilmastonsuojelua ja ympäristöä koskevia EU:n normeja ja poliittisia tavoitteita Pariisin sopimuksen sitoumuksia vastaavasti ja noudattaen pyrkimystä saavuttaa hiilineutraaliuden strateginen tavoite vuoteen 2050 mennessä osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa, ja pyytää Kosovoa panemaan täytäntöön Länsi-Balkanin vihreän kehityksen ohjelman, joka heijastelee Euroopan vihreän kehityksen ohjelman painopisteitä;

89. suhtautuu myönteisesti Berliinin prosessin yhteydessä Sofiassa 10. marraskuuta 2020 järjestetyn Länsi-Balkanin huippukokouksen tulokseen ja tukee edelleen erilaisia yhteisiä aloitteita yhdentymisen ja hyvien naapuruussuhteiden parantamiseksi; suhtautuu myönteisesti siihen, että on hyväksytty vihreää toimintasuunnitelmaa koskeva julistus, joka vastaa EU:n vihreän kehityksen ohjelmaa, sekä johtajien ilmaisemaan valmiuteen ryhtyä toimenpiteisiin ja mukautua asiaankuuluviin EU:n politiikkoihin, joissa tavoitteeksi asetetaan ilmastoneutraaliuden saavuttaminen vuoteen 2050 mennessä;

90. on erittäin huolissaan siitä, että valtaosa Kosovon energiasta on peräisin hiilivoimasta, sekä suunnitelmista rakentaa uusi hiilivoimala; kehottaa Kosovoa lisäämään energia-alan kestävyyttä monipuolistamalla energialähteitään, luopumalla viipymättä kaikista määräysten vastaisista hiilen tuista, hajauttamalla tuotantoa ja siirtymällä uusiutuviin energialähteisiin;

91. panee merkille, että maan oikeudellinen kehys on yhdenmukaistettava suuria polttolaitoksia ja teollisuuden päästöjä koskevien EU:n direktiivien kanssa; kehottaa Kosovoa toteuttamaan kansainvälisten normien mukaiset ympäristövaikutusten arvioinnit ja toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet ympäristön kannalta herkkien alueiden säilyttämiseksi ja suojelemiseksi;

92. kehottaa Kosovon viranomaisia täyttämään sitoumuksensa sulkea ja poistaa käytöstä Kosovo A -voimalaitos; suhtautuu myönteisesti komission halukkuuteen avustaa Kosovon hallitusta tässä prosessissa sekä taloudellisesti että teknisesti;

93. muistuttaa, että energiatehokkuustoimenpiteiden priorisointi ja parantaminen, mukaan lukien nykyisen hiili- ja öljytuotepohjaisen kaukolämmön muuntaminen tehokkaaksi yhteistuotannoksi ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvaksi järjestelmäksi, on keskeinen tekijä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa; korostaa energiaköyhyyteen puuttumisen merkitystä;

94. on vakavasti huolissaan siitä, että suurten polttolaitosten laissa vahvistetut ylärajat ylittävistä päästöistä johtuvasta ilman pilaantumisesta aiheutuvien ennenaikaisten kuolemien määrä on edelleen suuri; kehottaa Kosovon viranomaisia puuttumaan ilmansaasteisiin välittömästi ja laatimaan uskottavan suunnitelman, jolla hiilestä luovutaan vaiheittain kustannustehokkaalla tavalla; panee merkille, että energia-alan strategiaa on äskettäin tarkistettu tämän kysymyksen käsittelemiseksi, ja kehottaa Kosovoa panemaan täytäntöön kansallisen päästövähennyssuunnitelmansa;

95. kannustaa Kosovon viranomaisia asettamaan etusijalle ympäristölainsäädännön ja biologista monimuotoisuutta koskevien normien täytäntöönpanon EU:n säännöstöä vastaavasti sekä edistämään ympäristötietoisuutta ja -kasvatusta Kosovon kansalaisten keskuudessa; kannustaa Kosovoa hyväksymään ilmastonmuutoslain mahdollisimman pian ja kehottaa laatimaan ja hyväksymään viipymättä yhdenmukaisen kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman;

25. maaliskuuta 2021

96. kehottaa Kosovoa jatkamaan jätteenkeräyksen kattavuuden lisäämistä erityisesti parantamalla jätteiden erottelua ja kierrätystä, ottamaan käyttöön kiertotaloustoimenpiteitä jätteiden vähentämiseksi ja puuttamaan laittomien kaatopaikkojen ongelmaan sekä etsimään kiireellisesti keinoja vaarallisten jätteiden hävittämiseksi;

97. on huolissaan käytettävissä olevien vesivarojen vähäisyydestä; kehottaa Kosovon viranomaisia kunnioittamaan erityisiä luonnonalueita ja suojeltuja alueita vesivoimaloita suunnitellessaan ja olemaan vaarantamatta vesihuollon kestävyyttä;

98. kehottaa panemaan energiayhteisösovimuksen täysimääräisesti täytäntöön, mukaan lukien valtioneukia koskevan yhteisen säännösten täytäntöönpano ja kansallisten sähkömarkkinoiden täydellinen avaaminen ja siirtyminen kohti alueellista markkinoiden yhdyntymistä; kannustaa työskentelemään alueellisen yhteenliitettävyyden ja alueellisten energiemarkkinoiden toteutumisen hyväksi;

99. kehottaa Kosovoa toteuttamaan uskottavaa ja kestävä julkista liikennettä ja liikkuvuutta koskevaa politiikkaa pitkään jatkuneiden infrastruktuurin puutteiden korjaamiseksi, mukaan lukien säännölliset julkisen liikenteen yhteydet Pohjois-Mitrovicaan ja kaikkiin merkittäviin kaupunkeihin kaikkialla maassa;

100. pitää myönteisenä, että on hyväksytty liittymistä valmisteleval tukivälineen Kosovoa koskeva vuoden 2020 toimintaohjelma, jonka kokonaisarvo on 90 miljoonaa euroa, ja vaatii, että IPA-varoja käytetään muun muassa vihreän toimintaohjelman edistämiseen vahvistamalla ympäristönsuojelua, osallistamalla vaikutusten lieventämiseen, parantamalla kykyä sietää ilmastonmuutosta ja nopeuttamalla siirtymistä vähähiiliseen talouteen; kehottaa lisäämään Kosovolle osoitettujen varojen avoimuutta ja tiiviimpää parlamentaarista valvontaa ja pyytää komissiota valvomaan paremmin EU:n varojen käyttöä ja raportoimaan mahdollisista väärinkäytöksistä;

101. kehottaa komissiota keskittämään IPA III -välineen varoja infrastruktuurihankkeiden lisäksi Kosovossa meneillään olevaan demokraattiseen siirtymään, kun otetaan erityisesti huomioon Kosovon jatkuvat ongelmat, jotka liittyvät sijoitusilmastoon, vastaanottokykyyn ja ympäristönormeihin;

102. vaatii sisällyttämään tulevaan IPA III -välineeseen sekä kannustimia että ehdollisuutta; pitää olennaisen tärkeänä, että IPA III -välineestä tuetaan perusarvojen ja hyvän hallintotavan vahvistamista edelleen ja että tuki keskeytetään tapauksissa, joissa unionin etuihin ja arvoihin kohdistuu järjestelmällisiä uhkia; katsoo, että liittymistä edeltävän rahoituksen olisi myös selkeästi heijastettava uudistetun menetelmän mukaista liittymisprosessin peruutettavuuden periaatetta; toistaa, että rahoitustuen tason olisi vastattava Kosovon jäsenyysnäkömätavoitetta;

o

o o

103. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Kosovon presidentille, hallitukselle ja parlamentille.